

**Силабус навчальної дисципліни
«ПСИХОЛОГІЯ ТРАВМИ»**

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 053 Психологія

Освітня програма: Психологія

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Курс: IV

Семестр: 7

Факультет	Соціальної та психологічної освіти
Кафедра	Психології
Викладач	ПІБ: Сафін Олександр Джамільович Посада: професор кафедри психології E-mail: 245440ss@gmail.com
Лінк на освітній контент дисципліни	
Статус дисципліни	Навчальна дисципліна обов'язкового компонента
Заг. обсяг дисципліни: кредити ЄКТС / години	3/90
Обсяг дисципліни (години) та види занять	Денна форма: лекції (22 год.), практичні (24 год.), самостійна робота (44 год.)
	Заочна форма: лекції (4 год.), практичні (6 год.), самостійна робота (80 год.)
Політика дисципліни	<p>Академічна доброчесність. Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності. Списування під час практичних занять та модульних та підсумкових контролів заборонені. Забороняється публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань здобувачів. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату. Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел та виявлення інших порушень академічної доброчесності в письмовій формі здобувача є підставою для її не зарахування викладачем незалежно від масштабів плагіату.</p> <p>Відвідування занять. Відвідування занять є обов'язковим. Під час лекцій та семінарських занять не припустимо відволікатись розмовами, користуватись мобільними телефонами та іншими гаджетами, порушувати дисципліну в будь-який інший спосіб. Не пропускати лекції та семінарські заняття, про відсутність з поважної причини доводити до відома викладача заздалегідь. Здавати й захищати самостійні роботи та завдання у визначені терміни. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, сімейні обставини – за погодженням із деканом факультету) та в умовах карантину навчання відбувається в он-лайн формі. Самостійна робота та опрацювання рекомендованої літератури і матеріалів є необхідною умовою для вивчення курсу.</p> <p>Креативна ініціатива здобувача вищої освіти. Під час виконання індивідуальних завдань творчого характеру здобувачі вищої освіти досліджують та аналізують інноваційні процеси в галузі психології та освіти, творчо підходять до пошуку джерел та формують схеми вирішення проблем у сфері діяльності психологічної служби. Позитивно оцінюється набуття компетентностей у неформальній освіті (онлайн-курси, участь у проектах і т.п.) та участь у науковій роботі (написання статей, тез, участь у конференціях, круглих столах, семінарах).</p>
Що будемо вивчати?	Основні підходи до розуміння змісту і сутності поняття психологічна травма, види, типи, форми, ефекти дії психотравм на людський організм; специфічні ознаки психотравмуючої ситуації, їх типології; основні психологічні теорії щодо психотравми; принципи психологічної допомоги людині в травмуючих ситуаціях різних типів.

Чому це треба вивчати?	Мета курсу – ознайомити здобувачів із психологічними механізмами дії травмуючої ситуації на особистість та її поведінку та особливостями психологічної допомоги клієнтам, що пережили психологічну травму.
Яких результатів можна досягнути?	<p>ПРН2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань</p> <p>ПРН12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.</p> <p>Навички Soft skills – критичне мислення, креативне мислення, ситуаційна обізнаність, вміння виступати перед аудиторією, розвиток соціальних навичок та емоційного сприйняття, здатність бути дипломатичним і тактовним.</p>
Як можна використати набуті знання та уміння?	<p>Знання про психологічну травму дає можливість майбутнім фахівцям використовувати їх у практичній діяльності, а саме: визначати етапи терапії в процесі роботи з психологічною травмою; надавати першу психологічну допомогу при психологічній травмі; визначати специфіку роботи з простою та складною психологічною травмою; діагностувати ступінь психологічної травматизації людини; використовувати різні методи психотерапевтичної роботи з психологічно травмованими людьми.</p> <p>ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ФК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.</p> <p>ФК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій</p> <p>ФК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації</p> <p>ФК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову)</p> <p>ФК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики</p>
Зміст дисципліни	Загальне поняття про психологічну травму. Поняття та види травмуючих ситуацій. Переживання психотравмуючої ситуації. Нейрофізіологія психологічної травми. Симптоми та наслідки психологічної травми. Психологічні реакції людини на травмуючі події життя. Стадії (етапи) психотерапевтичної роботи з психологічною травмою. Посттравматичне зростання.
Обов'язкові завдання	Опрацювання теоретичного матеріалу, питань до практичних занять, виконання модульного та підсумкового тестування, ІНДЗ.
Міждисциплінарні зв'язки	Загальна психологія, Вступ до спеціальності, Вікова та педагогічна психологія, Психологія стресу, Психологія особистості, Психодіагностика, Основи психологічного консультування, Психокорекція та психопрофілактика, Патопсихологія.
Інформаційне забезпечення (з репозитарію, фонду бібліотеки УДПУ та ін.)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Соціально-психологічні технології відновлення особистості після травматичних подій : практичний посібник / Т. М. Титаренко, Ю. Д. Гундертайло, М. С. Дворник. Київ : КНТ, 2023. 218 с. 2. Психологічна профілактика психотравматизації військовослужбовців Збройних Сил України / Упоряд.: О. М. Кокун, В. М. Мороз, Н. С. Лозінська, І. О. Пішко. Київ : КНТ, 2023. 300 с. 3. Превентивні психофізіологічні заходи з попередження розвитку дизадаптації у військовослужбовців (невротичних та психічних

	<p>розладів, пресуїцидальних форм поведінки) в умовах воєнного конфлікту та після його завершення : метод. рек. Київ : Центр учбової літератури, 2023. 80 с.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Туриніна О. Л. Психологія травмуючих ситуацій: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: ДП “Вид. дім “Персонал”, 2017. 160 с. https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/psiholog_travm.pdf 5. Климчук В.О. Психологія посттравматичного зростання : монографія. Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2020. 125 с. URL: https://ispp.org.ua/wp-content/uploads/2021/02/kljmchuk-mono-2020.pdf 6. Магдисюк Л. І., Федоренко Р.П. Медико-психологічне консультування : навч.-метод. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2020. 332 с. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18737/1/med_psyhol_kons.pdf 7. Мороз Р.А. Психологія травмуючих ситуацій : навчально-методичний посібник / Миколаїв: Іліон, 2018. 298 с. 8. Посттравматичний стресовий розлад . Київ : Медицина, 2023. 119 с. 9. Невидимі наслідки війни. Як розпізнати? Як спілкуватися? Як допомогти подолати? Довідник для широкого кола фахівців / К. Возніцина, Л. Литвиненко. Київ, 2020. 192 с. URL: https://legal100.org.ua/wp-content/uploads/2020/09/Nevidimi-naslidki-vii-ni.pdf 10. Психологічна допомога в клініці : навч.-метод. посіб. / Федоренко Р.П., Хлівна О.М., Дучимінська Т.І., Л.І. Магдисюк, Борцевич С.В. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 224 с. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18827/1/psyhol_dop_klin.pdf 11. Психологія екстремальності та психопрофілактика психічної травми й суїцидальних намірів : навч.-метод. посіб. / Л. І. Магдисюк, Р. П. Федоренко, А. П. Мельник, О. М. Хлівна, Т. І. Дучимінська. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 236 с. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18831/1/psyhol_e_xtrim.pdf <p><i>Інформаційні ресурси в Інтернеті:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Науковий журнал «Проблеми екстремальної та кризової психології». URL: http://dcpp.nuczu.edu.ua/uk/arkhivpubl.html 3. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського URL: http://nbuv.gov.ua 4. Національна парламентська бібліотека України. URL: http://nplu.kiev.ua 5. Підручники для студентів. URL: http://westudents.com.ua/predmet/25-psiholog%D1%96ya.html 6. Психологічна бібліотека Київського Фонду сприяння розвитку психічної культури. URL: http://psylib.org.ua/index.html 9. Сайт асоціації ресурсної психології та психотерапії. URL: https://arpp.com.ua/about-us/ 10. Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи URL: https://www.facebook.com/UNMCPPSR 11. Українські підручники он-лайн. URL: https://pidru4niki.com/psihologiya/ 12. Центр психічного здоров'я та психосоціального супроводу НаУКМА. Корисні матеріали. URL: https://www.ukma.edu.ua/index.php/science/tsentri-ta-laboratoriji/cmhpss/korysni-materialy
Поточний контроль	Виконання практичних завдань, модульний контроль, ІНДЗ, теми для самостійного опрацювання.
Підсумковий контроль	Екзамен